

Sygn. akt VIII U 3048/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Dorota Stańczyk

Protokolant sądowy A. G.

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2017 roku w Lublinie

sprawy M. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania M. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 22 czerwca 2016 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala M. B. prawo do przeliczenia emerytury na podstawie art. 53 ustęp 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z uwzględnieniem kwoty bazowej do części socjalnej obowiązującej w maju 2011 roku, począwszy od 1 maja 2015 roku.

Sygn. akt VIII U 3048/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 czerwca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił M. B. prawa do obliczenia wysokości emerytury z uwzględnieniem kwoty bazowej z 2011 roku do części socjalnej. W uzasadnieniu podniósł, że wnioskodawczyni od dnia 19 maja 2006 roku pobierała emeryturę wcześniejszą przyznaną na podstawie art. 46 w związku z art. 29 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 roku, poz. 887)- zwaną dalej ustawą emerytalną- obliczoną według tzw. „starych zasad”. W dniu 28.04.2011r. złożyła wniosek o emeryturę w związku z ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego, tj. 60 lat. Zgodnie zaś z 183 ust. 1 ustawy emerytalnej wyliczenie emerytury przyznanej od 19 maja 2011 roku w sposób „mieszany” wyliczony zgodnie z art. 183 ust. 3 ustawy emerytalnej przysługuje osobie ubezpieczonej z wyjątkiem ubezpieczonych, którzy pobrali emeryturę na podstawie przepisów art. 46 ustawy emerytalnej. Brak jest więc w ocenie organu rentowego podstaw do przyznania takiej emerytury i wyliczenia jej wysokości z uwzględnieniem części socjalnej kwoty bazowej z 2011 roku w związku przeprowadzeniem 30 miesięcy po przyznaniu świadczenia (k. 80 t. VII akt ZUS).

W odwołaniu wniesionym od tej decyzji ubezpieczona domagała się ponownego ustalenia wysokości emerytury z zastosowaniem nowej kwoty bazowej przy uwzględnieniu, że przez ponad 30 miesięcy po przyznaniu prawa do

wcześniejszej emerytury podlegała ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym na podstawie art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej (k. 2 – 4 a.s.).

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (k. 9 a.s.).

Na rozprawie w dniu 20 stycznia 2017 roku pełnomocnik organu rentowego podnosił, że wnioskodawczyni nie ma prawa do przeliczenia emerytury na podstawie art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej, albowiem przepis ten dotyczy osób urodzonych przed rokiem 1949, a wnioskodawczyni urodziła się w (...) roku i dlatego miała przyznaną emeryturę na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej (k. 16v.,17 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

M. B. urodziła się w dniu (...).

Decyzją z dnia 2 czerwca 2006 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. przyznał wnioskodawczyni prawo do wcześniejszej emerytury od (...) roku na podstawie art. 29 ust. 1 pkt. 1 w związku z art. 46 ust. 1 ustawy emerytalnej. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia przyjęte zostało wynagrodzenie stanowiące podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych obejmujących okres od 1 stycznia 1990 roku do 31 grudnia 1999 roku ze wskaźnikiem podstawy wymiaru wynoszącym 88,82 %. Wysokość świadczenia została obliczona według zasad określonych w art. 53 ust. 1 ustawy i uwzględnieniu do „części stażowej” 368 miesięcy okresów składkowych i 54 miesięcy okresów nieskładkowych (k. 33 t. VI akt ZUS).

Po uzyskaniu tego świadczenia wnioskodawczyni pracowała od 25 maja 2006 roku do 30 września 2007 roku na ½ etatu w Przedsiębiorstwie Produkcyjnym (...) (...) W. G., (...) E. G. w K. (świadcstwo pracy k. 87 t. VI akt ZUS), a od 1 października 2007 roku do 31 grudnia 2008 roku w (...) J. H. Papierosów (świadcstwo pracy k. 143 t. VI akt ZUS).

W dniu 28 kwietnia 2011 roku ubezpieczona złożyła wniosek o emeryturę z powszechnego wieku emerytalnego (wniosek k.1-4 t. VII akt ZUS).

Decyzją z dnia 12 lipca 2011 roku organ rentowy przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury od (...) roku tj. od osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej (k. 29 t. VII akt ZUS).

W dniu 15 maja 2015 roku wnioskodawczyni zwróciła się z żądaniem przeliczenia świadczenia, tj. obliczenia wysokości emerytury w uwzględnieniu kwoty bazowej obowiązującej w maju 2011 roku tj. przy przejściu na emeryturę z powszechnym wieku emerytalnym do części socjalnej (k.65 t. VII akt ZUS). Mimo złożenia wniosku organ rentowy nie rozstrzygnął w tym przedmiocie i wydał decyzję z dnia 24.06.2015r., od której wnioskodawczyni wniosła odwołanie .

Postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2016 roku, sygn. akt VII U 1513/15, z odwołania od tej decyzji, Sąd Okręgowy w Lublinie przekazał żądanie M. B. dotyczące obliczenia wysokości emerytury w uwzględnieniu kwoty bazowej z 2011 roku do części socjalnej oraz wypłacenia wyrównania tak wypłaconej emerytury za okres trzech lat od daty złożenia wniosku w 2015 roku do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.. Powyższe postanowienie uprawomocniło się w dniu 5 maja 2016 roku (k.79 t. VII akt ZUS).

Decyzją z dnia 22 czerwca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., wykonując treść postanowienia, odmówił M. B. prawa do obliczenia wysokości emerytury z uwzględnieniem kwoty bazowej z 2011 roku do części socjalnej (k. 80 VII akt ZUS).

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przytoczone dowody z dokumentów zawartych w aktach ZUS i aktach sprawy. Zostały one sporządzone w przepisanej formie, w oparciu o obowiązujące w dacie ich wydania przepisy prawne oraz wydane przez kompetentne osoby w ramach przysługujących im uprawnień. Wobec tego dokumenty powyższe zostały obdarzone wiarą jako autentyczne i rzetelne, a przez to prawdziwe.

Odwołanie jest zasadne.

W niniejszej sprawie stan faktyczny jest niesporny. Przedmiot rozstrzygnięcia sprowadzał się wyłącznie do dokonania oceny prawnej zaistniałego stanu faktycznego i ustalenie, wobec braku w tym przedmiocie jednoznacznych uregulowań prawnych, czy ubezpieczona - urodzona po 31 grudnia 1948 roku, pobierająca emeryturę wcześniejszą przyznaną na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy emerytalnej, ma prawo do obliczenia emerytury według zasad przewidzianych w art. 53 ust. 4, tj. przy przyjęciu nowej kwoty bazowej do obliczenia części socjalnej.

Organ rentowy, negując tę możliwość wskazał, że przepisy art. 53 ust. 3 i 4 dotyczą wyłącznie osób, które nabywają prawo do emerytury na podstawie art. 27 ustawy, a zatem osób, które urodziły się przed 1 stycznia 1949 roku. Sąd Okręgowy nie podziela argumentacji organu rentowego w tym zakresie.

Zdaniem Sądu, w analizowanym przypadku brak było podstaw do przyjęcia, że skoro ubezpieczona urodziła się pod dniem 31 grudnia 1948 roku to nie mogła domagać się przeliczenia emerytury na zasadach dotyczących osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 roku. Istotnym było, że od dnia 18 maja 2006 roku ubezpieczonej przyznano emeryturę na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy emerytalnej.

Należy zwrócić uwagę, że przepis art. 53 zamieszczony jest w rozdziale 4, zatytułowanym „Ustalanie wysokości emerytur, o których mowa w art. 27-

50e”. Niewątpliwie emerytura, o której mowa w art. 46 ust. 1 ustawy emerytalnej, mieści się w tym przedziale. Również w doktrynie podkreśla się, że przepisy art. 53 ustalającego taką formułę wymiaru emerytury mają zastosowanie nie tylko do ubezpieczonych urodzonych przed 1 stycznia 1949 roku, ale również do ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 roku, którzy do dnia 31 grudnia 2008 roku spełnili warunki nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, do wcześniejszej emerytury (tak I. Jędrasik – Jankowska, K. Jankowska, w: Prawo do emerytury. Komentarz do ustaw wraz z orzecnictwem. Komentarz do dz. II, Roz. 4, art. 53 wyd. Lexis Nexis).

W ocenie Sądu nie ma żadnego racjonalnego uzasadnienia, dla którego przepis art. 53 miałby znaleźć zastosowanie jedynie w przypadku ubezpieczonych urodzonych przed datą 1 stycznia 1949 roku, albowiem nie wynika to z żadnego przepisu ustawy emerytalnej, a w szczególności z tytułu rozdziału 4 działu II tej ustawy.

W analizowanym przypadku ubezpieczona nie domagała się przyznania nowego świadczenia, ale przeliczenia emerytury w związku z przepracowaniem, co nie jest sporne, ponad 30 miesięcy w ramach stosunku pracy. To zaś oznacza, że emerytura, o którą wystąpiła wnioskodawczyni po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego nie stanowi nowego świadczenia, którego wysokość ustala się według reguł dotyczących przyznawania emerytury po raz pierwszy. Potwierdzenie to znajduje w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006 r., I UZP 3/06, (OSNP 2007 nr 1-2, poz. 22), w której stwierdzono że: ”nie jest trafne stanowisko, że emerytura ta stanowi nowe świadczenie, które w związku z tym powinno zostać ustalone z uwzględnieniem reguł dotyczących określenia wysokości emerytury przyznawanej po raz pierwszy w związku ze spełnieniem warunków przewidzianych art. 27 ustawy. Stanowisko to wymagałoby przyjęcia założenia, że prawo do emerytury wcześniejszej wygasło. Przepisy obowiązującego prawa nie dają podstaw do przyjęcia takiego założenia. Ponadto, ustawa nie posługuje się pojęciem nowej emerytury względnie nowego świadczenia. W art. 21 ust. 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest mowa o emeryturze dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury, z czego wynika, że w zakresie tego samego świadczenia - emerytury - w związku ze spełnieniem warunku osiągnięcia wieku emerytalnego następuje jedynie ustalenie na nowo podstawy wymiaru. Ten kierunek interpretacji został powtórzony w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2008 r., I UZP 1/08 (OSNP 2008 r., nr 23 – 24, poz. 353), a następnie zaakceptowany w orzecnictwie sądów powszechnych (por. wyroki Sądów Apelacyjnych we Wrocławiu z dnia 28 czerwca 2012 r., III AUa 430/12, LEX nr 1217820; Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 30 stycznia 2013 r., III AUa 1120/12; LEX nr 1271914 i z dnia 14 lutego 2013 r., III AUa 1130/12, LEX nr 1280631)

Jak wyżej podkreślano, ubezpieczonej została przyznana emerytura na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej od (...)roku. Przepis art. 46 ust. 1 przewiduje możliwość przyznania emerytury w wieku obniżonym osobom urodzonym po 31 grudnia 1948 roku a przed 1 stycznia 1949 r., które wszystkie wymagane warunki (tj. wiek i okres ubezpieczenia)

spełniły do dnia 31 grudnia 2008 roku. Emerytura ta obliczana jest według zasady określonej w art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jako procent kwoty bazowej oraz okresów składkowych i nieskładkowych wyliczony według wskaźników wskazanych w art. 53 ust. 1 pkt 2-3, z uwzględnieniem art. 55. W związku z powyższym należy przyjąć, że osoby, które po przyznaniu emerytury według starego systemu emerytalnego, tj. według zasad z art. 46 ustawy, złożą wnioski o przeliczenie świadczenia w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego i kontynuowaniem ubezpieczenia, mają prawo do przeliczenia świadczenia również według starych zasad. Emerytura przyznana wnioskodawczyni po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego w sytuacji, gdy była ona uprawniona do wcześniejszej emerytury, nie stanowi nowego świadczenia, które w związku z tym powinno zostać ustalone z uwzględnieniem reguł dotyczących określenia wysokości emerytury przyznawanej po raz pierwszy.

Jak zauważył Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 10 września 2009 roku I UZP 6/09, kwotę bazową obowiązującą w dacie złożenia wniosku o emeryturę na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej przez osobę mającą ustalone prawo do wcześniejszej emerytury, która podlegała co najmniej 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu uwzględnia się tylko do obliczenia części socjalnej później ustalonej emerytury. W uzasadnieniu podano, że zmiana art. 53 od 1 lipca 2004 roku poprzez dodanie przepisów ust. 3-5 wywołała wątpliwość, czy emeryt mający ustalone prawo do wcześniejszej emerytury i który podlegał co najmniej 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu ma prawo do obliczenia obu części później ustalonej emerytury (powszechnej) według aktualnej kwoty bazowej, czy jedynie do obliczenia jej części socjalnej. Zgodnie z treścią art. 53 ust. 3 ustawy emerytalnej emeryturę nową, której podstawę wymiaru stanowi podstawa emerytury poprzedniej (wcześniejszej), oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury. Z kolei przepis art. 53 ust. 4 stanowi, że rozwiązania z ust. 3 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia (emerytury wcześniejszej), którego podstawę wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy, emerytura składa się z części socjalnej (art. 53 ust. 1 pkt 1) oraz z części stażowej, zależnej od podstawy jej wymiaru (art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3). Obie części zależą od kwoty bazowej, część socjalna bezpośrednio jako 24% kwoty bazowej, a podstawa wymiaru pośrednio, gdyż wpierv wylicza się wskaźnik wysokości podstawy wymiaru i mnoży się go przez kwotę bazową (art. 15). Kwota bazowa wynosi 100% przeciętnego wynagrodzenia pomniejszonego o potrącone od ubezpieczonych składki na ubezpieczenia społeczne (art. 19). Algorytm zawarty w art. 53 ma zastosowanie do obliczenia emerytury wcześniejszej oraz do emerytury później ustalonej w związku z uzyskaniem „zwykłego” wieku emerytalnego. Przy ustalaniu pierwszej emerytury ta sama kwota bazowa przyjmowana jest do części socjalnej i do podstawy wymiaru. Taka tożsamość kwoty bazowej nie musi się powtórzyć przy ustalaniu nowej emerytury, gdy po ustaleniu wcześniejszej emerytury ubezpieczony podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Art. 53 ust. 3 i ust. 4 ustawy emerytalnej odnoszą się zatem do sytuacji szczególnej, która została unormowana w art. 21 ustawy emerytalnej, tzn. dotyczą obliczania wysokości emerytury, której podstawę wymiaru stanowi m.in. podstawa wymiaru emerytury, do której wcześniej ubezpieczona miała ustalone prawo (w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do emerytury).

Jeśli zatem wnioskodawczyni pobierała wcześniejszą emeryturę, to podstawa wymiaru emerytury nabywanej po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego obliczana jest zgodnie z jej art. 21 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 21 ust. 1 pkt 1. To z kolei prowadzi do wniosku, że art. 53 ust. 3 i 4 dotyczą wyłącznie zasad obliczania tzw. części socjalnej. Również sformułowanie, że „emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru” prowadzi do podobnego wniosku. W części stażowej czynności rachunkowych się bowiem nie dokonuje, albowiem tę stanowią odpowiednie do posiadanych okresów składkowych i nieskładkowych procenty zwaloryzowanej podstawy wymiaru wcześniejszej emerytury.

Emerytura nabywana po osiągnięciu wieku powszechnego przez osobę pobierającą wcześniejszą emeryturę może być więc różnicowana wyłącznie w tzw. części socjalnej ze względu na fakt podlegania ubezpieczeniom przez co najmniej 30 miesięcy po nabyciu prawa do pierwotnego świadczenia.

Zwrócić należy także uwagę, że struktura ustawy jednoznacznie wskazuje na to, że zamiarem ustawodawcy było ewolucyjne kształtowanie emerytur, z uwzględnieniem m.in. praw nabytych. Jako kryterium podziału ubezpieczonych na objętych dotychczasowym lub nowym systemem emerytalnym przyjęto datę urodzenia. Ustawodawca wprowadził trzy odrębne reżimy prawne dla poszczególnych grup wiekowych ubezpieczonych. Takie rozwiązanie miało umożliwić wprowadzenie całkowicie odmiennego systemu emerytalno-rentowego w sposób możliwie najmniej uciążliwy dla ubezpieczonych.

Zgłoszenie wniosku o emeryturę po raz pierwszy dopiero po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego spowoduje konieczność obliczenia jej z zastosowaniem reguł mieszanych z art. 183 ustawy lub według nowych zasad na podstawie art. 26 ustawy. Osobom, które osiągnęły wiek emerytalny w latach 2009-2013, przysługuje tzw. emerytura mieszana (art. 183), której obliczenie następuje w części na podstawie art. 53, a w części na podstawie art. 26 ustawy, o ile osoby te nie przystąpią do OFE. Przepis art. 183 ustawy emerytalnej nie obejmuje natomiast ubezpieczonych, którzy pobierali, podobnie jak wnioskodawczynie, emeryturę na podstawie art. 46 lub 50 ustawy. Skoro zatem przepis art. 183 wyłącza z zakresu swego obowiązywania osoby pobierające wcześniejszą emeryturę na podstawie art. 46 lub 50, tym bardziej należy uznać za słuszną argumentację, że osoby te mają prawo do przeliczenia jej na podstawie art. 53 ust 4.

Reasumując, w ocenie Sądu, wnioskodawczynie, z uwagi na podleganie przez ponad 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu po nabyciu uprawnień do świadczenia emerytalnego na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej jest uprawniona do obliczenia części socjalnej emerytury przy zastosowaniu kwoty bazowej obowiązującej w maju 2011 roku, zgodnie ze złożonym w dniu 15 maja 2015 roku wnioskiem.

Takie stanowisko, przedstawione w analogicznym jak w niniejszej sprawie stanie faktycznym , iż osoba urodzona po 31 grudnia 1948r., która od dnia przyznania wcześniejszej emerytury przepracowała ponad 30 miesięcy, ma prawo do ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 53 ust.4 ustawy emerytalnej, zajął również Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 9 sierpnia 2012 roku sygn. akt III AUa 699/12, w wyroku z dnia 30 września 2014 r. sygn. akt III AUa 629/14, w wyroku z dnia 28 czerwca 2012r., sygn. akt III AUa 430/12, w wyroku z dnia 16 października 2013r., sygn. III AUa 1058/13 , a także - Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w wyroku z dnia 9 lipca, sygn. akt III AUa 237/14 oraz Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 16 czerwca 2016 rok, sygn. akt III AUa 19/16. W wyrokach tych Sądy Apelacyjne przyjmowały, że osoby, które po przyznaniu emerytury według starego systemu emerytalnego tj. według zasad z art. 46 ustawy, złożą wniosek o przeliczenie świadczenia w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego i kontynuowaniem ubezpieczenia, mają prawo do przeliczenia świadczenia również według starych zasad, tj. na podstawie art. 53 ust.4 .

Nie uszło uwadze Sądu, że w orzecznictwie wyrażone zostało również stanowisko odmienne, iż przepisy art. 53 ust. 3 i 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie mają zastosowania do osób urodzonych po 31 grudnia 1948 roku, które przeszły na emeryturę na podstawie art. 46 tej ustawy. Taki pogląd wynika m.in. z wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 18 grudnia 2012 roku, sygn. akt: III AUa 566/12, Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18 czerwca 2013 roku, sygn. akt III AUa 1621/12. W ocenie sądu orzekającego w niniejszej sprawie, pogląd prawny wyrażony przez te sądy nie został jednak przekonująco uzasadniony. W orzeczeniach tych nie przedstawiono jednak, w ocenie Sądu, żadnych racjonalnych argumentów przemawiające na korzyść wyrażonego w nich poglądu.

W związku z powyższym Sąd na podstawie wyżej cytowanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił M. B. prawo do przeliczenia emerytury na podstawie art. 53 ustęp 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z uwzględnieniem kwoty bazowej do części socjalnej obowiązującej w maju 2011 roku, począwszy od 1 maja 2015 roku.